

Volkstrauertag Duitse begraafplaats Ysselsteyn, 17 november 2024

*Excellenties,
monseigneur en rabbijn,
burgemeester,
beste mensen,*

Vandaag is de
állereerste keer,
dat een gouverneur van Limburg
spreekt op *Volkstrauertag*.

Ik weet dat daar
gemengde gevoelens
over bestaan;
die heb ik zelf ook gehad.
Zeker met het verhaal over mijn vader.

Maar toen dacht ik
aan het verhaal van *Kenneth Thayer*,
de 99-jarige Amerikaanse oorlogsveteraan,
die twee maanden geleden
een prominente rol speelde
in Mesch,
dat Zuid-Limburgse grensdorp,
waar 80 jaar geleden
de bevrijding van Nederland begon.

Hij werd op die dag
door onze koning en koningin
opgehaald bij de grens,
waar hij destijds – in 1944 -
als één van de eersten
overheen stapte om
te vechten voor onze vrijheid en democratie.

Maar later speelde hij óók een rol

in de verovering van Aken.
En zijn verhaal gaat over
hoe hij jaren na de oorlog
samen met zijn vrouw
naar die stad terugkeerde
en twee Duitse vrouwen
hem herkenden en huilend
om de hals vielen.

Kenneth ´s vrouw snapte niet waarom ...
"Hij was toch hun vijand geweest?"

"Nee", antwoordde de vrouwen,
"uw man heeft óók óns bevrijd!"

Een verhaal dat
eens te meer bevestigt,
dat het grote kwaad
het nazi-gedachtegoed was,
dat mensen tegen elkaar opzet
en de democratie aan de laars lapt.

Maar nog belangrijker
dan dit verhaal van
een oorlogsveteraan
die 80 jaar geleden zijn leven waagde
voor een wereld die weer in vrede kon leven;

is het júist de wereld van vandaag
die maakt dat ik
het belangrijk vond om hier vandaag
óók te spreken.

In deze wankelende wereld en tijd,
kúnnen en mógen we nérgens zwijgen;
maar moeten we ons juist

'overal en dan ook écht overal'
blijven uitspreken.

Ik zeg nu op vele
herdenkingen '80 jaar vrijheid'
dat we die vrijheid
waard moeten blijven.

Niét de vrijheid die
wij van na de oorlog
al ons hele leven gewoon zijn;

en ons zó eigen hebben gemaakt,
dat we neigen te denken
dat die enkel en alleen voor onszelf geldt,
en niet voor die ander,

nee, niet díe vrijheid,
maar de zwaarbevochten vrijheid én democratie
die toen zo ongelooflijk veel levens heeft gekost.

Er zijn meerdere manier om die vrijheid waard te blijven, zoals

- ons sámen niet uit elkaar te laten spelen;
- sámen op te staan tegen de extremen, tegen antisemitisme, tegen racisme; én vooral
- sámen níet weg te kijken of te negeren.

Een dag als deze hier negeren,
kan ook leiden tot vergeten,
terwijl júist de treurnis hier,
over hoe het toen zó mis kon gaan,
ons nu harder dan ooit
sámen moet laten staan.

Samen moet laten staan voor
wat hier ook – in grote letters – geschreven staat
op het vorig jaar onthulde
Poorten van de Herinnering,

het kunstwerk ter nagedachtenis van álle
slachtoffers van het nationaalsocialisme:

Nooit meer

Dat is
waarom ik hier vandaag – juist vandaag –
wilde – of beter – móest spreken.

Níet enkel om te herinneren,
wél om te voorkomen.
Sámen.